

Nessie og Sofus í 1950

Sofus uttanfyri sendistovuni í Market Street 150 í Aberdeen

Manningin á bjargingarbátinum, sum Sofus greiðir frá. Sofus er nr. 2 v.f. standandi. Føroysku tryggjurnar fekk manningin frá Norðoya Bjargingarfelag

Vit tosaðu m.a. við havnarmeistarán í Buckie um at royna at taka skipini inn hagar, so skjótt sum líkindi vóru til tess.

Allir tríggar lógu uttanfyri Buckie. So ringir havnarmeistarán og sigur, at nú helt hann, at hann kundi taka »your small ship« inn hagar. Ja, so skuldi hann taka »Rádna« inn fyrst, og tað gekk tíbeter væl. So royndi »Tróndur í Gøtu« at fara inn, og tað gekk eisini hampiliga væl, men hann tók í botn. Teir trolararnir vóru sterkt bygdur, so hann fekk ongan skaða.

Seinast fekk so »Fame« boð um at koma inn, tá ið flótt var nakað meira, og kom hann tíbeter eisini inn í øllum góðum tað kvöldið.

Sjálvur fór eg við bili norður til Buckie, og vóru koyrilíkindini sera ring. Eg koyrði millum annað í eina á, sum rann tvørtur um vegin, har ein brúgv var.

Eg kundi ikki siggja, hvussu vorðið var, tí vegirnir vóru sera vátir allastaðni, og var hetta sum at renna ímóti einum veggi at koyra í eina slíka vatnflóð. Men tíbeter steðgaði motorurin ikki, og eg misti heldur ikki tamarhaldið á bilinum.

Í Buckie varð fiskurin hjá »Fame« landaður í kassar og fluttur á fiskamarknaðin í Aberdeen.

Sølan var góð vegna fiskaloysið, sum var júst tá. John beiggj kom so við okkum aftur

til Aberdeen.

Eftir høgtiðina bar so á, at »Tróndur í Gøtu« aftur hevði verið niðri og landað, so John slapp heimaftur við teimum. Hinir trolararnir fingur bunkrað til ferðina suðuri á Leithsfjørðinum.

Illveðurstúrur hjá »St Jacques«

Ein onnur hending var við vágssluppina »St. Jacques«, skiparin var Páll Horn. Hendingin fór fram 9. mars 1960.

Vanliga fóru føroysku skipini um hetta mundi á ísfiskaveiðu við Føroyar um vetrarnar, og tey landaðu ofta veiðuna í Aberdeen. Ikki var altíð so tespiligt at verða til fiskiskap ella at sigla niður. Havnin í Aberdeen kundi vera stongd vegna veður, og hetta var júst tað, sum hendi henda túrin hjá »St. Jacques«. Teir noyddust tí at sigla aftur og fram millum Aberdeen og Buchanness í heili tvey samdøgur. Fiskurin gjørdist eldri og útlitini fyri betri veðri vóru vánalig. Vit høvdu sjálvandi samband við skiparan yvir radiostøðirnar.

So fekk eg eitt hugskot. Eg skuldi seta meg í samband við Peterhead Lifeboat Station og spyrja, um teir kundu senda bjargingarbátin út at loðsa »St. Jacques« inn hagar vegna óveðrið, tá teir nú ikki kundu sleppa inn í Aberdeen.

Sum veðurlíkindini vóru var ikki ráðiligt hjá skipara, sum ikki hevði verið har fyrr, at royna at sigla inn hagar.

Ætlanin var so at »St. Jacques« skuldi landa fiskin í Peterhead, sum um tað mundi bert hevði ein lítlan fiskamarknað til útróðrarbátar.

Síðani kundi fiskurin flytast í kassum á marknaðin í Aberdeen. Teir svaraðu, at teir høvdu ikki loyvi at verða loðsbátur. So tosaðu vit um, hvat gerast kundi hesum viðvíkjandi, og úrslitið varð, at eg spurdi, um teir kundu fara út til »St. Jacques«. Teir skuldu so sigla runt skipið og síðani venda inn aftur móti havnini har. Tí næst skuldi skiparin fáa boð um at fylgja við teimum inn í havnina í Peterhead.

Sum sagt so gjørt, og Páll fekk boðini. Bjargingarbáturin fór út at hjálpa »St. Jacques« og alt gekk sum ætlað. Teir komu inn í øllum góðum, sjálvandi glaðir um at vera komnir inn í havn eftir drúgvu óveðursferð.

Manningin landaði sjálv fiskin, og teir fingur £ 5 pr. mann fyri hetta, sum var ein lítil vikuløn um tað mundi.

Fiskurin var síðani fluttur á fiskamarknaðin í Aberdeen, og fingur teir góðan túr, tí vegna óveðrið var havnin í Aberdeen framvegis stongd og fiskaloysi var.

Páll kom við fiskinum til Aberdeen, og eg skrivaði so eina takkarkvøðu á ein serligan peningabærvjálva, og vit koyrdu £ 25 í bærvjálvan, sum Páll so hevði við sær norður aftur til Peterhead at handa skrivaranum hjá Royal National Life-boat Institution sum tókk fyri teirra hjálp.

Peningagávan var væl móttikin, tí teir høvdu ikki loyvi at senda rokning fyri hjálpina. Sostatt var ein óvanlig støða loyst báðum pørtum at gagni.

Fleiri ár seinni fekk RNLI nyttu av hesi hending. Teir hava vanliga lýsingar í bløðunum fyri at fáa fólk ella stovnar at geva pening til hetta 180 ára gamla bretska bjargingarbátafelag. Lýsingin, sum var í flest øllum bretska bløðum, segði frá eini hending, tá ið Peterhead Life-boat fór út at hjálpa føroysku sluppini »St. Jacques«, sum hevði hjálp fyri neyðini, og vegleiddu teir trygt inn í havnina í Peterhead.

Teir lýstu hesa hending sum eitt dømi um teirra virksema, og var hon ein grundgeving fyri at stuðla felagsskapinum.

Í 1975 hevði eg ta gleði at verða ein av 7 monnum, sum komu til Føroyar á fyrstu vitjanini hjá einum bretska bjargingarbáti, »Grace Paterson Ritchie«.

Við var Commander Pickles, næstformaður í bjargingarfelagnum. Eg nevndi fyri honum, at hann »skyldaði« mær eina tókk fyri lýsingina, sum teir høvdu havt í øllum teim bretska bløðunum um bjargingartiltøk teirra vegna hendingina við »St. Jacques«. Greiddi honum so frá, at skipið ikki var í havsneyð, men at hetta var eitt hugskot, sum eg fekk at heita á teir um hjálp, vegna umrøddu støðuna.

Sofus fer til gravar mikudagin. Familjan ynskir í staðin fyri blómur og kransar at júst Royal National Life Boat Institution verður stuðlað við eini gávu.

Tá vóru ikki somu samskiptismøguleikar sum í dag. Radiosamskiptið við skipini var ofta vánaligt. Fyrstu árin var bert ein telefonlinja. Eftir nógv stríð fekkst ein afturat, so samband bæði kundi vera við skipini og støðir á landi í senn.

Seinasta heilsan til Sofus

Hetta eru einans nøkur fá brot úr søguni hjá Sofusi. Hetta visir ein mann, sum ikki spardi seg sjálvan, tá ið tað var brúk fyri hansara hjálp. Sjálvt tá ið støðan kundi tykjast at vera hopleys, ja, tá hevði Sofus eina loysn. Beinta Háberg Jacobsen sigur frá Eiler, sum jú eisini hevði nógv samskipti við Sofus, at hann fór gjøgnum heilt fyri at loysa trupulleikar, sum kundu vera.

Hesi hansara evni komu eisini væl við, tá ið hann umboðaði Føroyar móttvegis almennum myndugleikum í Bretlandi, og hann luttok eisini á teimum fundum, har føroysk áhugamál vóru á skrání.

Eftir Sofus situr konan Nessie, sum hann var giftur við í meira enn 60 ár. Tey hildu diamantbrúdleyp 10. September í 2014. Synir teirra eru Daniel, Charles, Roy og John, og áttu ein góðan pápa. Allir eru teir giftir og eiga børn, sum eisini áttu ein góðan abba.

Sofus telist millum teirra, sum vit øll kunnu minnst við takksemi og virðing.

Millum teir lógmenn, sum Sofus hevur verið saman við í Bretlandi, var Pauli Ellefsen. Her hittast teir á 50 ár starvsdegnum hjá Sofusi 28. juni 1998. Í miðjuni er Nessie, kona Sofus